

Høring om endringer i opplæringsloven - Friere skolevalg, mulighet til å tilby mer grunnskoleopplæring m.m.

Høringssvar fra Skolelederforbundet

Friere skolevalg på tvers av fylkesgrensene

Skolelederforbundet er positiv til endringen i lovforslaget. Vi er enige i at elevene i videregående skole skal ha stor frihet ved valg av skole. Og siden fylkeskommunene fortsatt beholder ansvaret for og handlingsrommet til å bygge ut det videregående opplæringstilbudet i sitt fylke, ser vi heller ingen grunn til å komme med noen innvendinger til administrative eller økonomiske forhold knyttet til lovendringen. Av hensyn til elevenes valgfrihet, er det viktig at det kun er mulig å avslå søknader dersom fylkeskommunen ikke har ledig kapasitet. Vi er også enige i at hjemfylket fortsatt har plikt til å finansiere skoleplasser i andre fylker.

Mulighet til å tilby grunnskoleopplæring til ungdommer som har rett til videregående opplæring

Skolelederforbundet er svært opptatt av å finne frem til gode tiltak som reduserer frafallet i videregående skole. Vi er derfor positive til forslag som legger til rette for at kommuner og fylkeskommuner skal kunne tilby grunnskoleopplæring til ungdommer som har gjennomført grunnskolen, men som av ulike årsaker ikke har et godt nok faglig grunnlag til å starte eller gjennomføre videregående opplæring.

Departementets forslag innebærer ingen plikt for skoleeier til å ha et slikt tilbud, og et slikt tilbud skal finansieres innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Skolelederforbundet mener at departementet bør vurdere om ikke skoleeiere skal ha plikt til å etablere slike tilbud. Vi ser at behovet er økende også fordi landet tar imot flere flyktninger i ung alder. Dette kan være ungdommer som ikke har nødvendige forutsetninger for å kunne fullføre videregående opplæring. Disse kommer i tillegg til annen ungdom som av ulike årsaker heller ikke har godt nok faglig grunnlag.

Dersom tilbudet skulle være frivillig og uten at det tilføres ekstra økonomiske ressurser knyttet til dette, mener Skolelederforbundet at dette vil føre til store økonomiske konsekvenser for skoleeier. Vi mener derfor at skoleeier må tilføres tilstrekkelige ressurser for å kunne opprette slike tilbud.

Skolelederforbundet har også i tidligere høringer påpekt at elever må være klare for overgangen til videregående skole. Det bør vurderes systemer som sikrer at elevene har nødvendige kvalifikasjoner og er forberedt på kravene i videregående skole. Dette innebærer at de i tillegg til å ha et tilstrekkelig faglig grunnlag også må være motiverte og modne for overgangen.

Skolelederforbundet mener at skoleeiere i enda større grad enn i dag må ta ansvaret for at elever ikke faller fra i videregående skole. Det må finnes frem til hensiktsmessige tiltak som sikrer at elevene har et godt nok faglig grunnlag, at de er modne og motiverte nok til å ta tak på den videregående opplæringen. Det kan ikke være frivillig for skoleeier å iverksette slike tiltak. Det må finnes finansieringsordninger som sikrer gjennomføringen.

Skolelederforbundet mener derfor at departementet bør endre forslaget til lovtekst slik:
«Kommuner og fylkeskommuner skal tilby grunnskoleopplæring til dei som har rett til vidaregåande opplæring etter § 3-1, men som har behov for meir grunnskoleopplæring for kunne fullføre vidaregåande opplæring.»

Klargjøring av når opplæringsplikten opphører ved utenlandsopphold

Skolelederforbundet er enig i Departementets forslag til at det tas inn i opplæringsloven § 2-1 andre ledd at plikten til grunnskoleopplæring faller bort ved opphold utenfor Norge som varer lenger enn tre måneder. Dette vil være klargjørende for skoleeiere og skoleledere med tanke på håndheving av loven ettersom brudd på opplæringsplikten kan straffes med bøter. Derfor mener også vi at det er prinsipielt viktig at pliktens grenser i forbindelse med utenlandsopphold klargjøres. Klarhet på dette området er viktig også for eleven og foreldrene som skal innrette seg etter opplæringsplikten.

Fjerne lovens anbefaling om maksimal skolestørrelse

Skolelederforbundet er enig i departementets begrunnelse og vurdering for en endring i loven. Det er et uttalt mål å få til større og mer robuste kommuner som har kapasitet og kompetanse til å ivareta innbyggernes behov. For å få til dette er det behov for å unngå for mye statlig detaljstyring. Det er ikke heldig å ha en lovbestemmelse uten forpliktende innhold. Skolestørrelse er et område som naturlig bør avgjøres av kommunene selv på bakgrunn av lokale politiske prioriteringer, uten at det gis noen nasjonale føringer for dette ut over det å sikre at elevene får et forsvarlig og trygt opplæringstilbud. Skolelederforbundet er derfor enig i departementets forslag til at opplæringsloven § 9-5 andre ledd om skolestørrelse i grunnskolen oppheves.